

Bok

1960-tallets avantgarde-tankegods vekkes til live i ny norsk litteratur.

Konsept-litteratur

KOMMENTAR

Kåre Bulie

kaahu-bu@online.no

FOR HALVANNEN uke siden sto jeg i Galleri 0047 på Grønland og så alskens bilder hentet fra så vel pop- som høykultur flimre forbi på veggen. Wes Anderson i det ene øyeblikket, Ole Robert Sunde i det neste. Bildene hørte imidlertid ikke hjemme i kunstgalleriets aktuelle utstilling, Hans E. Thorsens gjenskapning av Arne Lindaas' praktfulle «Edens hage»-kunstverk, som i årevis har gledet bilister i tunnelen under regjeringskvartalet.

BILDENE HØRTE hjemme i lanseringen av 24 år gamle Audun Mortensens nye diktsamling «Alle forteller meg hvor bra jeg er i tilfelle jeg blir det». Gallerikonteksten var likevel meget passende: Forfatteren stilte seg opp foran billedstrømmen og leste opp de morsomme, utpreget selvbevisste og tidvis uendelig lange diktene sine på en monoton «deadpan»-måte som ikke bare var høyst effektiv, men også sendte tankene i retning av performancekunsten like mye som den tradisjonelle diktopplesningen.

Mortensens diktsamling, full som den er av gjentakelser, e-poster og reelle personer, er preget av en leken, interessant og mer konseptuell tilnærming til litteratur som forlaget hans, Flamme, har gjort seg til talsmann for i flere av sine utgivelser. Denne mer idéorienterte tenkemåten har ellers hatt bedre kår i billedkunstverdenen, der begrepet nykonseptualisme er blitt vanlig i omtalen av de mest suksessrike norske kunstnerne på 2000-tallet. Internasjonalt har denne tenkemåten blomstret siden 1960-åra.

DIKTENE TIL Mortensen knytter an til norsk lyrikk fra samme tiår, der mer avantgardistiske skrivestrategier ble utprøvd, for siden i stor grad å bli tilsidesatt. Mortensens redaktør, Bendik Wold, har da også redigert det omfattende og leseverdige nye festskriftet til 70-årsjubilanten Jan Erik Vold, «Varmestafetten», der slike strategier og deres utbredelse først og fremst i amerikansk etterkrigsbilledkunst blir undersøkt på interessant vis. Jonas Ekeberg har for øvrig nylig skrevet om hvordan også norsk performancekunst på 1960-tallet, med navn som Kjartan Slettemark og Willibald Storn i spissen, sto i tett dialog med den internasjonale avantgarden, før 1970-tallets politisering og innholdsorientering tok overhånd.

LIKEVEL HAR konseptualismen forblitt mer levende over lengre tid i det norske kunstfeltet enn i litteraturverdenen, der påfallende tradisjonelle romaner lovprises av kritikerne gang etter gang. Matias Faldbakkens suksess både som billedkunstner og romanforfatter er eksempel på slike tenkemåters fruktbarhet. Hans måte å arbeide på også i den litterære institusjonen har ganske sikkert intensivert interessen for konseptkunstens idéhistorie blant skribenter. De stimulerende nylesningene av Jan Erik Vold og norsk konseptualisme i «Varmestafetten» burde kunne være med på ytterligere å stimulere skrivenne nordmenn – både forfattere og kritikere – til å nærme seg litteraturen på utradisjonelle måter.